

HAN VAN MEEGEREN

DOOR FR. HANNEMA

MEN kent den kunstenaar Hans van Meegeren als één onzer meest bekwame en talentvolle teekenaars. Zijn, fijne verbluffend-
vir-

neergezet, hebben hem een welverdienden naam verschaft als één onzer fijnzinnigste hedendaagse meesters van de teekenstift.

De schilder Han van Meegeren in zijn atelier

Foto: N. J. de Graaf

tuose teekeningen van dieren, die, gelijk bij de Japanners of Chineezen, als op het papier zijn gezucht, met uiterste soberheid van middelen, in een volmaakte beheersching van techniek en materie in het ondeelbaar moment van actie betrapten en

Door zijn „Hertje”, langs den weg der reproductie duizenden malen vermenigvuldigd en in breeden kring verspreid, verkreeg hij zelfs een vorm van populariteit, zooals weinigen zijner kunstbroeders ooit genoten; deze gevoelige en

nobele teekening is, zou men kunnen zeggen, reeds tijdens het leven van haar schepper klassiek geworden.

Deze vermaardheid echter, gehecht aan slechts één enkelen verschijningsvorm van v. Meegeren's rijke begaafdheid, bergt het gevaar eener eenzijdige waardeering in zich.

de ongerepte zuiverheid van den prillen morgen, het bloeiend wonder van bloem en blad op steeds weer bekorende en oorspronkelijke wijze vertolkt; hij is ook een fors en krachtig, in de psyche diep doordringend uitbeelder van den mensch, een méér dan alleen maar verbazend-kundig portrettist, die mét zijn modellen ook iets geeft van dat gedurig

„Muzikale” groep

Foto: N. J. de Graaff

Wie het in het vorig seizoen bij Boucher te 's-Gravenhage verschenen lijvig boekdeel doorbladerd, dat aan de teekenkunst van dezen zeldzaam veelzijdigen artist is gewijd, zal verbaasd staan en onder den indruk komen van 's kunstenaars variabel talent, en met eerbied vervuld worden voor de soepele en rijke verscheidenheid, waarin zich zijn beweeglijke en bewogen geest verstaat te uiten.

Want Van Meegeren is niet slechts een gevoelige dromer, een dichtelijk stemmingskunstenaar, die de rankheid en teedere gratie van ree en vogel,

wonder en onoplosbaar geheim, dat elke mensch voor den ander is.

Hij is in niet mindere mate een poëtisch fantast, een fel en striemend aanklager van zedelijke en maatschappelijke ontaarding, een bewogen dramaticus, en gelukkig beoefenaar der ten onzent wel erg verwaarloosde genre-kunst.

In het zwart en wit is Van Meegeren een meester der techniek; hij schildert met de teekensstift, en vermag de teerste nuances vast te leggen. De ingewikkelde problemen van licht- en scha-

„Tinus”

„Spinnend Meisje”

Foto N. J. de Gra

duwwerking schijnen splenderwijs te worden opgelost door dezen kunstenaar, die de moeilijkheden eer zoekt dan ze uit den weg gaat, en er een behagen in scheidt, zichzelf vraagstukken op te geven.

Zijn constructieve zin en zijn ongeëvenaarde kennis van de wetten van den lichtval mogen dateeren uit zijn Delftsche studie jaren.

Van Meegeren immers hoorde eens tot de meest begaafde studenten der Technische Hoogeschool (hij zou tot bouwkundig ingenieur worden opgeleid) en de liefhebberij voor wiskunstige opgaven is hem zijn gansche leven bijgebleven.

Maar zijn picturale aanleg zegevierde tenslotte voor alle andere begaafdheden van den tot bouwmeester bestemden kunstenaar.

Nog op de Universiteit kwam hij als overwinnaar te voorschijn in een wedkamp, waarbij hij de tekening van een kerkinterieur inleverde, en zij die hem den prijs toekenden, moeten zich wel terstond hebben afgevaagd, of in den vervaardiger van dit kleine kunstwerk niet eerder een begaafd schilder dan een toekomstig bouwkundige aan het woord was. Het lot en de roeping hebben Van

Meegeren gestuurd in de richting, waar zijn talenten zich op de meest natuurlijke en rijke wijze ontplooiën konden, en wij behoeven er niet om te treuren, dat wij in hem geen kundig civiel-ingenieur, maar één onzer origineelste en knapste beeldende kunstenaars bezitten.

Heeft zijn teekenkunst van alle tijden de welverdiende waardeering gevonden, en heeft zij hem den roem verschaft, waarop hij volgens zijn kwaliteiten ten volle aanspraak kan maken, de schilder Van Meegeren is daardoor, ten onrechte, eenigszins op den achtergrond geraakt.

Daarom lijkt het mij geboden, er eens de aandacht op te vestigen, dat deze kunstenaar het penseel op niet minder waardige wijze dan de teekensstift hanteert. Van Meegeren is geen „tonalist”, hij heeft een kennelijke afkeer van die schilderkunst, die in het tot oneindig ontleden van kleuren en kleurtjes haar heil zoekt.

Wat deze bewonderaar der oude meesters nastreeft, is de rijpe, stralende kracht, de lichtende werking van de enkelvoudige kleur.

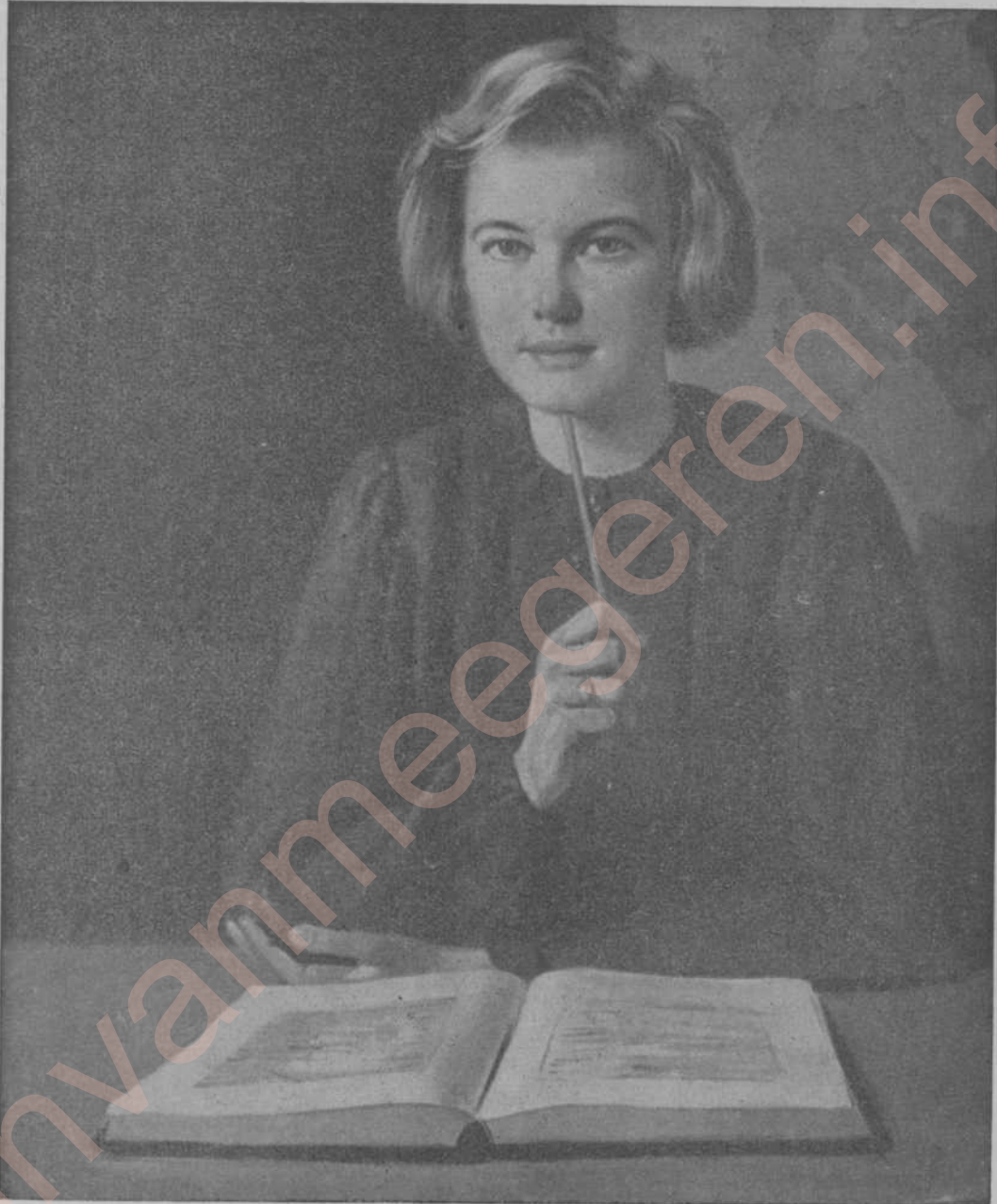
Hij houdt er van zijn schilderijen uit kleur op te bouwen, den vorm groot te houden, kloek en ge-

spannen voorgedragen met veerkrachtigen toets. In het afwegen der kleur — niet der toonwaarden — schuilt het geheim der overtuigende bekooring, die zijn schilderijen op den beschouwer uitoefenen.

Zijn eerbied en bewondering voor den grooten Hals steekt deze schilder van onzen tijd, ook in zijn doeken, niet onder stoelen of banken.

een klein en geestig meesterwerk van levendige en helder-observeerende kunst van menschen-uitbeelding.

De groote beeltenis van den zwerver, lachend, met de trompet onder den arm, doet in zijn luchtigen, raken, en als beschrijvenden toets den schilder vooral van zijn virtuose zijde kennen, en men zou dit schilderij, waaruit misschien wat te sterk

Portret Mejuffrouw M. L.

Foto: N. J. de Graaff

Die geestelijke afhankelijkheid, die daarom nog geen slaafsche navolging is, komt vooral duidelijk naar voren in het kleine, geheel in grijs gehouden, schilderij van den bedelaar „Tinus”, een Larensch type, zoo voortreffelijk gekarakteriseerd, vlot en toch vast en beheerscht neergezet, meesterlijk ten voeten uit, in het vlak geplaatst.

De roode halsdoek vormt de „note gaie” in deze symphonie in grijs, die intusschen meer is dan een schilderkunstig en bewonderenswaardig werkstuk:

de routinier spreekt, een zekere oppervlakkigheid kunnen verwijten.

Daarentegen staat evenwel naar mijn gevoel een op degelijk vakmanschap berustende, onbekommerde spontaniteit, die alle bedenkingen op den achtergrond dringt.

Van Meegeren is zelf de laatste om met eenmaal bereikte resultaten genoeg te nemen, en door te borduren op een eenmaal gevonden recept. Hij bemint het experiment, en dat hij daarbij gaarne bij

grooten voorbeelden uit het verleden in de leer gaat, wie zou het hem in dit tijdperk van artistiek verval, picturale charlatanerie en ambachtelijke slordigheid euvel duiden?

Een sterke persoonlijkheid, als de zijne, kan slechts winst boeken uit dit omzien naar een kunst, die op zoo degelijke basis stoelde en zal altijd de oorspronkelijkheid behouden, waarnaar door ande-

doordringende oprechtheid, een onverstoort evenwicht tusschen waarneming en weergave heerschen, die aan dit schilderij een harmonische schoonheid verleenen?

En als portretkunstenaar bereikte v. Meegeren in de beeltenis van Mary L., een jong meisje aan de studie, ongetwijfeld het ideaal, dat hij zich als schilder gesteld heeft: hier heeft een geest de

„Tinus”, Larensch type

Foto: N. J. de Graaf

ren op zoo krampachtige en vaak onwaarachtige wijze tevergeefs wordt getracht.

Hij moge in een stilleven als dat met de oesters, zoo weloverwogen en rustig van bouw, zoo voor naam van voordracht en helder van kleur, nog niet dat uiterste aan geraffineerde stofuitdrukking, dat volmaakte aan sfeer en volume, dat verfijnde en deftige aan stemming hebben bereikt, dat een meester als bijv. Kalff bezat en waarnaar hij ken nelijk gestreefd heeft, wie zal betwisten, dat in het „Spinstertje” een zuiverheid, een klare en door niets vertroebelde kleurpracht, een spanning en

materie doordrongen, en dit contereitsel van een jeugdig menschenkind op den drempel van het grooten leven heeft niet slechts de charme van het geslaagde schilderij, de voortreffelijke combinatie van kleurvlakken, de rustige en origineele compositie; het geeft ook de ziel van het jonge model, die zweeft tusschen het nog onbevangene van het kind en het vorschende beschouwelijke van den volwassene. Ik geloof, dat Van Meegeren met dit stijlvol portret een mijlpaal op zijn loopbaan gepasseerd is, en dat de weg, dien hij verder gaan moet, duidelijk vóór hem ligt.